

**TÜRKİYE CUMHURİYETİ İLE İSPANYA KRALLIĞI
ARASINDA YATIRIMLARIN KARŞILIKLI TEŞVİKİ VE
KORUNMASI ANLAŞMASININ ONAYLANMASININ
UYGUN BULUNDUĞUNA DAİR KANUN**

(Resmî Gazete ile yayımı: 11.6.1997 Sayı : 23016)

Kanun No
4267

Kabul Tarihi
5.6.1997

MADDE 1.— 15 Şubat 1995 tarihinde Ankara’da imzalanan “Türkiye Cumhuriyeti ile İspanya Krallığı Arasında Yatırımların Karşılıklı Teşviki ve Korunması Anlaşması”nın onaylanması uygun bulunmuştur.

MADDE 2.— Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 3.— Bu Kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

**TÜRKİYE CUMHURİYETİ İLE İSPANYA KRALLIĞI ARASINDA
YATIRIMLARIN KARŞILIKLI TEŞVİKİ VE KORUNMASI
ANLAŞMASI**

Türkiye Cumhuriyeti ve İspanya Krallığı, bundan sonra Taraflar olarak anılacaktır,

Her iki devlette yatırımlar için elverişli koşullar yaratmak ve kaynakların üretken kullanımını teşvik edici bir görüşle, her iki devletteki teşebbüsler arasında işbirliğini kuvvetlendirmek arzusuyla,

Yatırımlara, karşılıklılık prensibi ile, adil ve eşit muamelenin bu amaca hizmet edeceğini kabul ederek,

Aşağıdaki şekilde anlaşmaya varmışlardır :

MADDE I

Bu Anlaşmanın amaçları bakımından :

1. “Yatırımcı” terimi :

(a) her bir Tarafın yürürlükteki hukukuna göre mukim statüsünü almış olan gerçek kişileri,

(b) her bir Tarafın yürürlükteki hukukuna göre kurulan veya tüzelkişilik kazanan ve merkezleri o Tarafın ülkesinde bulunan şirketleri, firmaları veya iş ortaklıklarını ifade eder.

2. (a) “Yatırım” terimi, her türlü varlığı ve sınırlayıcı olmamakla birlikte özellikle aşağıdakileri ifade eder :

(i) hisse senetleri veya şirketlere katılımın diğer şekilleri,

(ii) yeniden yatırımda kullanılan hasılatlar, özellikle yukarıdaki paragrafta bahsölenen şirketlere katılımı ile ilişkili kredilerden kaynaklanan alacaklar olmak üzere, para alacakları veya yatırımla ilgili mali değeri olan diğör haklar,

(iii) taşınır ve taşınmaz mallar ile ipotek, tedbir, rehin gibi, mamelekin bulunduğu Tarafın kanun ve nizamları ile uyumlu olarak tanımlanmış diğör benzer haklar,

(iv) sınaî ve fikri haklar, patent, sınaî tasarım, marka, peştemaliye, know how ve diğör benzer haklar,

(v) doğal kaynaklarla ilgili olanlar dahil olmak üzere, kanunla veya bir sözleşme ile belirlenmiş iş imtiyazları.

(b) "Yatırım" terimi, yatırımların yapıldığı Tarafın ülkesinde, o Tarafın kanun ve nizamlarına uygun olarak yapılmış olan bütün doğrudan yatırımları ifade etmektedir. Yatırımlar terimi, işbu Anlaşmanın yürürlüğe girdiği tarihten önce veya sonra bir Tarafın ülkesinde gerçekleşmiş olan bütün yatırımları kapsar.

3. "Hasılatlar" terimi, bir yatırımdan elde edilen ve özellikle ancak sınırlayıcı olmamak kaydıyla kâr, faiz ve temettüleri içerir.

4. "Ülke" terimi, her bir Tarafın toprakları ve ülke karasuları aynı zamanda münhasır ekonomik bölge ve Tarafların karasuları sınırlarının ötesine uzanan, uluslararası hukuka uygun olarak doğal kaynakların aranması, işletilmesi ve saklanması amacıyla üzerinde yargılama ve egemenlik haklarına sahip olduğu veya olması gereken kıta sahanlığını ifade eder.

MADDE II

Yatırımların Teşviki

Her bir Taraf, diğör Tarafın yatırımcılarının yatırımlarını kendi kanun ve nizamlarına uygun olarak kabul ve mümkün olduğunca teşvik edecektir.

MADDE III

Yatırımların Korunması

1. Her bir Taraf kendi ülkesinde, kendi kanun ve nizamlarına uygun olarak diğör Tarafın yatırımcılarının yatırımlarını koruyacak ve işletilmesi, kullanımı, faydalanılması, gelişimi, satışı veya olası tasfiyesini, haksız veya ayrımcı tedbirlerle baltalamayacaktır.

2. Kendi kanun ve nizamlarına bağlı olarak :

(a) Her bir Taraf, bu yatırımlarla ilgili olarak gerekli izinleri vermek için çaba sarfedecek ve üretim lisansı ile teknik, ticari, malî ve idarî yardımlarla ilgili Sözleşmelerin gerçekleşmesine müsaade edecektir.

(b) Ayrıca, her bir Taraf, gerektiği zaman bizzat yatırımcılar, onların müşavirleri veya diğör Tarafın yatırımcıları tarafından istihdam edilen üst düzey idarî personel ile ilgili faaliyetlerin gerektirdiği izinleri vermek için çaba sarfedeceklerdir.

MADDE IV

Yatırımları Tabi Olacağı Muamele

1. Her bir Taraf, kendi ülkesinde, diğer Tarafın yatırımcılarının yatırımlarına adil ve hakkaniyetle muamele etmeyi garanti edecektir.

2. Bu muamele, her bir Tarafın, en ziyade müsaadeye mazhar millet muamelesinden faydalanan üçüncü bir ülke yatırımcıları tarafından kendi ülkesinde yapılmış olan yatırımlara uyguladığı muameleden daha az elverişli olmayacaktır.

3. Ancak, bu muamele bir Tarafın üçüncü bir ülke yatırımcılarına,

(a) bir serbest ticaret bölgesi,

(b) bir gümrük birliği,

(c) bir ortak pazar, veya

(d) benzer uluslararası anlaşmalar, özellikle bölgesel ekonomik organizasyonlara katılımından dolayı tanınabilecek imtiyazları kapsayacak şekilde genişletilmeyecektir.

4. İşbu Madde ile uygun olarak yapılan muamele, Taraflardan her birince üçüncü ülkelerin yatırımcılarına bir çifte vergilendirmeyi önleme veya herhangi bir vergilendirme anlaşmasından dolayı verilen vergi indirimi ya da diğer benzer imtiyazları kapsayacak şekilde genişletilmeyecektir.

5. İşbu Maddenin 2 nci paragrafındaki hükümler dışında, her bir Taraf, kendi kanun ve nizamları çerçevesinde diğer Tarafın yatırımcılarının yatırımlarına, kendi yatırımcılarına uygulananından daha az elverişli muamele uygulamayacaktır.

MADDE V

Kamulaştırma ve Tazminat

1. Yatırımlar, yürürlükteki mevzuata ve Madde III ve IV'de belirtilen genel prensiplere uygun olarak, kamu yararına ve ayrımcı olmayacak biçimde yapılmadıkça ve anında yeterli ve etkin tazminat ödenmedikçe kamulaştırılmayacak, devletleştirilmeyecek veya doğrudan ya da dolaylı olarak ve benzer etkisi olan tedbirlere maruz bırakılmayacaktır.

2. Tazminat, kamulaştırılan yatırımın, kamulaştırma işlemi yapıldığı veya duyulduğu andaki adil piyasa değerine eşit olacaktır. Tazminat makul olmayan gecikme olmaksızın ödenecek ve serbestçe transfer edilebilir olacaktır.

3. Her bir Tarafın, yatırımları, diğer Tarafın ülkesinde savaş, ayaklanma, iç karışıklık veya diğer benzer olaylar nedeniyle zarara uğrayan yatırımcıları, diğer Tarafça kendi yatırımcılarına veya üçüncü ülke yatırımcılarına bu tür zararlarla ilgili olarak benimseyeceği tedbirlere hangisi en elverişli ise o muameleden daha az elverişli olmayan muameleyi uygulayacaktır.

MADDE VI

Kendi Ülkesine İade ve Transfer

1. Her bir Taraf, bir yatırımla ilgili bütün transferlerin ülkesinden içeri ve dışarı serbestçe ve gecikmesiz olarak yapılmasına izin verecektir. Bu tür transferler aşağıdakileri içerir :

- (a) hâsılatlar,
- (b) bir yatırımın tümü veya bir kısmının satışı ya da tasfiyesinden elde edilen kazançlar,
- (c) Madde V'e göre tazminat,
- (d) bir yatırım ile ilgili borçlardan doğan geri ödemeler ve faiz ödemeleri,
- (e) maaşlar, ücretler ve bir Tarafın, diğer Tarafın ülkesinde bir yatırım ile ilgili olarak çalışma izni almış olan vatandaşlarının elde ettikleri diğer kazançlar,
- (f) bir yatırım uyumsuzluğundan doğan ödemeler.

2. Transferler, yatırımın yapıldığı konvertibl para birimi, ya da yatırımcı kabul ettiği takdirde herhangi bir konvertibl para birimi ve transferin yapıldığı tarihte geçerli olan kur üzerinden yapılacaktır. Yatırımcının işbu Maddede belirtilen transferleri yapabilmesi için gerekli döviz satın alabilmesi bakımından; yatırımın yapıldığı Taraf, diğer Tarafın yatırımcısına veya onun katıldığı şirkete, resmî döviz piyasasına ulaşması bakımından, ayrımcı olmayacak şekilde ve kendi kanun ve nizamlarına göre kolaylık sağlayacaktır.

3. Transferler, yatırımı alan Tarafın kanun ve nizamlarında belirtildiği şekliyle yatırımcının vergi yükümlülüğünü yerine getirmesinden sonra yapılacaktır.

4. Bu kapsamda, Taraflar, transferin alışılabilir uluslararası bankacılık uygulamalarına göre gecikmesiz olarak yapılması halinde gerçekleşmiş olacağı anlayışını paylaşmaktadırlar.

MADDE VII

Halefiyet

Eğer bir Tarafın yatırımcısının yatırımı ticarî olmayan risklere karşı kanuni bir sistem dahilinde sigortalanmışsa, sigortalayanın sigorta sözleşmesinin hükümlerinden kaynaklanan halefiyeti diğer Tarafça tanınacaktır.

Sigortalayan, yatırımcının kullanmaya yetkili olduğu haklar dışında hiç bir hakkı kullanmaya yetkili olmayacaktır.

Sigortalayanın bir kamu kuruluşu olması halinde halefiyet prensibi, münhasıran yatırımcının mali hakları bakımından uygulanacak, fakat mülkiyet hakları bakımından uygulanmayacaktır. Bu halefiyet, ilk Tarafın, baştaki yatırımcının bir kreditor olabileceği tüm ödemelerden doğrudan faydalanan Taraf olmasını mümkün kılacaktır.

Herhangi bir kuruluş aşağıdaki şartların en azından birini taşıması halinde kamu kuruluşu olarak kabul edilecektir.:

- (a) Kamu sektörüne aittir.
- (b) Doğrudan veya dolaylı olarak kamu sektörünün kontrolü altındadır.
- (c) Kamu sektörü, doğrudan ya da dolaylı olarak kuruluşun yönetiminde etkin bir nüfuz kullanma konumundadır.

MADDE VIII

Daha Elverişli Hükümler

Taraflardan birinin kanun ve nizamlarıyla veya Taraflardan biri ile diğer Tarafın bir yatırımcısı arasındaki özel anlaşmalarla sağlanan ya da sağlanabilecek, bu Anlaşmadakilerden daha elverişli hükümler bu Anlaşmadan etkilenmeyecektir.

MADDE IX

Bir Taraf ile Diğer Yatırımcıları Arasındaki Uyuşmazlıkların Çözümü

1. Taraflardan biri ile diğer Tarafın bir yatırımcısı arasındaki, o yatırımcının yatırımı ile ilgili uyuşmazlıklar, yatırımcı tarafından yatırım yapıldığı Tarafa ayrıntılı bilgi içerecek şekilde yazılı olarak bildirilecektir. Yatırımcı ve ilgili Taraf, bu uyuşmazlıkları mümkün olduğunca iyi niyetle istişare ve müzakereler yoluyla çözümlenmeye çalışacaklardır.

2. Eğer bu uyuşmazlıklar, birinci paragrafta belirtilen yazılı bildirim tarihinden itibaren altı ay içinde bu yolla çözümlenemezse uyuşmazlık, yatırımcının seçebileceği aşağıdaki mercilere sunulabilecektir :

(a) Paris Uluslararası Ticaret Odası'nın hakem mahkemesi,

(b) Birleşmiş Milletler Uluslararası Ticaret Hukuku Komisyonu'nun Tahkim Kurullarına göre bu maksatla kurulacak bir hakem mahkemesi (UNCITRAL),

(c) her iki Tarafın da bu sözleşmeyi imzalamış olmaları halinde, "Devletler ve Diğer Devletlerin Vatandaşları Arasındaki Yatırım Uyuşmazlıklarının Çözümlemesi Hakkında Sözleşme" ile kurulmuş Uluslararası Yatırım Uyuşmazlıkları Çözüm Merkezi (ICSID).

şu şartla ki, eğer ilgili yatırımcı uyuşmazlığı, uyuşmazlığa taraf olan Tarafın adli mahkemelerine götürmüşse; ya nihai kararın bir yıl içinde alınmamış olması ya da yatırımcının davasından vazgeçmiş olması gerekir.

3. Tahkim, aşağıdakilere dayandırılacaktır :

(a) İşbu Anlaşmanın hükümleri,

(b) kanunlar ihtilafı ile ilgili hükümler de dahil olmak üzere, ülkesinde yatırımın yapılmış olduğu ülkenin millî kanun ve nizamları,

(c) uluslararası hukukun kuralları ve evrensel olarak kabul edilen prensipleri.

4. Tahkim kararları, uyuşmazlık halindeki taraflar için nihai ve bağlayıcı olacaktır. Her bir Taraf, kararın kendi millî hukukuna göre uygulanacağını taahhüt eder.

MADDE X

Taraflar Arasındaki Uyuşmazlıkların Çözümü

1. Taraflar, bu Anlaşmanın yorumlanması veya uygulanması konularında ortaya çıkabilecek uyuşmazlıklara, iyi niyet ve işbirliği duygusu ile hızlı ve adil bir şekilde çözüm arayacaklardır. Bu anlamda, Taraflar doğrudan ve anlamlı müzakereler yoluyla çözüme ulaşmak için anlaşmışlardır. Eğer Taraflar, uyuşmazlığın başlamasından itibaren altı ay içinde yukarıda bahsedilen şekilde anlaşma sağlayamazlarsa, uyuşmazlık herhangi bir Tarafın başvurusu üzerine üç üyeli bir tahkim kuruluna götürülebilir.

2. Başvurunun alınmasından itibaren iki ay içinde her bir Taraf birer hakem tayin edeceklerdir. Bu iki hakem, üçüncü bir ülke vatandaşı olan üçüncü bir hakemi Başkan olarak seçeceklerdir. Taraflardan herhangi biri, belirlenen süre içinde temsilcisini atayamazsa, diğer Taraf atamanın yapılmasını Uluslararası Adalet Divanı Başkanından isteyebilir.

3. Heyet üyeleri seçilmelerinden itibaren iki ay içinde heyet başkanının seçiminde anlaşamazlarsa, Heyet Başkanı herhangi bir Tarafın isteği üzerine Uluslararası Adalet Divanı Başkanı tarafından seçilecektir.

4. Uluslararası Adalet Divanı Başkanı, işbu Maddenin (2) ve (3) üncü paragraflarında belirtilen durumlarda görevini yerine getirmekten alıkonulursa veya bu şahıs Taraflardan birinin vatandaşı ise atama Başkan Yardımcısı tarafından yapılacaktır, şayet Başkan Yardımcısı da görevini yerine getirmekten alıkonulursa veya Taraflardan birinin vatandaşı ise atama Taraflardan birinin vatandaşı olmayan en kıdemli Divan Hakimisi tarafınca yapılacaktır.

5. Tahkim Kurulu, Başkanın seçildiği tarihten sonraki üç ay içinde, bu Anlaşmanın diğer maddeleriyle tutarlı olacak şekilde usul kurallarını saptayacaktır. Şayet bu konuda uzlaşma sağlanamazsa, Tahkim Kurulu Uluslararası Adalet Divanı Başkanını, uluslararası tahkim prosedürüne uygun olarak usul kurallarını saptamaya davet edebilir.

6. Aksi kararlaştırılmadıkça, üçüncü hakemin seçildiği tarihten itibaren sekiz ay içinde, bütün beyanlar yapılacak ve bütün duruşmalar tamamlanacaktır ve Tahkim Kurulu karara, hangisi daha sonra ise; son beyanların yapıldığı, ya da duruşmaların bittiği tarihten sonraki iki ay içinde varacaktır.

7. Başkan, diğer hakemler tarafından yapılan harcamalar ve yargılama ile ilgili diğer masraflar Taraflarca eşit olarak ödenecektir. Ancak Tahkim Kurulu masrafların büyük bir bölümünün tek bir Tarafça karşılanmasını re'sen karara bağlamaya yetkilidir.

8. Şayet bir uyuşmazlık, bu Anlaşmanın IX'uncu Maddesi uyarınca bir uluslararası Tahkim Kuruluna götürülmüş ve nihai karar alınmamış ise, aynı uyuşmazlık bu Madde hükümlerine göre başka bir uluslararası tahkim kuruluna götürülemeyecektir. Ancak bu husus, Taraflar arasındaki doğrudan ve anlamlı müzakere yollarını engellemeyecektir.

MADDE XI

Yürürlüğe Girme

1. İşbu Anlaşma, onay belgelerinin teatisinin tamamlandığı tarihte yürürlüğe girecektir. Anlaşma on yıllık bir dönem için yürürlükte kalacak ve işbu Maddenin (2)'nci paragrafı uyarınca sona erdirilmediği sürece yürürlükte kalacaktır. İşbu Anlaşma, yürürlüğe giriş tarihinde mevcut olan yatırımlara uygulanacağı gibi, bundan sonra yapılan veya gerçekleşen yatırımlara da uygulanacaktır.

2. Taraflardan her biri, yazılı olarak diğer Tarafa bir yıl öncesinden feshi ihbarda bulunarak, Anlaşmayı ilk on yıllık dönemin sonunda veya bundan sonra her an sona erdirebilir.

3. İşbu Anlaşma Taraflar arasında yazılı bir anlaşma ile değiştirilebilir. Herhangi bir değişiklik, Taraflardan her birinin diğer Tarafa böyle bir değişikliğin yürürlüğe girmesi için gerekli tüm dahili formaliteleri tamamladığını bildirmesi üzerine yürürlüğe girecektir.

4. İşbu Anlaşmanın sona erme tarihinden önce yapılan ya da gerçekleşen ve bu Anlaşmanın uygulanacağı yatırımlarla ilgili olarak, bu Anlaşmanın diğer bütün Maddelerinin hükümleri, söz konusu sona erme tarihinden itibaren ilave bir on yıl daha yürürlükte kalacaktır.

Bu Anlaşmayı Tarafların tam yetkili temsilcileri, huzurlarında imzalamışlardır.

Ankara'da 15.2.1995 tarihinde Türkçe, İspanyolca ve İngilizce dillerinde, hepsi de aynı derecede geçerli olarak akdedilmiştir.

TÜRKİYE CUMHURİYETİ ADINA İSPANYA KRALLIĞI ADINA

BU KANUNA AİT TUTANAKLAR

Türkiye Büyük Millet Meclisi

Cilt	Birleşim	Sayfa
26	93	308
28	101	115
	103	355: 356, 359, 377: 382

I- Gerekçeli 329 S. Sayılı Basmayazı Türkiye Büyük Millet Meclisinin 103 üncü Birleşim tutanağına bağlıdır.

II- Bu Kanunu; Türkiye Büyük Millet Meclisinin Tali Plan ve Bütçe, Esas Dışişleri Komisyonları görüşmüştür.

III- Esas No. : 1/599